

FÒRUM
DE L'OLI
D'OLIVA
VERGE
EXTRA DE
CATALUNYA

LES BORGES BLANQUES
DIMECRES 1 D'OCTUBRE
DE 2025

SEGONA
EDICIÓ

FOO VE

CAT
ALU
NYA

PENSAR. DEBATRE. APRENDRE.

Els Paisatges de la Cultura de l'Oli: entre la memòria i el futur

Fa un any, la primera edició del Fòrum de l'Oli d'Oliva Verge Extra de Catalunya (FOOVE) neixia amb la voluntat d'obrir un espai de debat pausat, més enllà de la immediatesa obligada que sol marcar un certamen com la Fira de l'Oli. Sent així, va centrar l'atenció en dibuixar un marc general d'interpretació de la situació actual del món de l'oli d'oliva verge extra. I ho va fer tot partint d'una premissa, que és que el sector no viu exempt de dues grans variables que condicionen la producció agrària del nostre país: un territori pensat del centre cap a la perifèria, amb el despoblament com a gran símptoma, i l'emergència climàtica.

Partint d'aquesta premissa i de la visió de conjunt recollida en les conclusions de la primera edició del FOOVE, enguany es pretén aprofundir en els paisatges de la cultura de l'oli, com a construcció cultural, ecològica, econòmica i social, i també com a espais de responsabilitat en la mesura que reflecteixen com la societat habita i transforma el país.

Perquè els paisatges de l'oliver són el resultat de segles de diàleg entre la terra i la gent que l'ha treballada, un patrimoni viu de cabanes de volta, marges de pedra seca i memòria popular. Són agroecosistemes que poden proporcionar serveis de gran valor en temps d'emergència climàtica, des de seguretat en forma de paisatges més resilients a pertorbacions com el foc forestal, a major biodiversitat i captació de carboni. Són espais viscuts que poden articular noves formes de vinculació emocional i econòmica amb la terra, més enllà de la vessant més productiva. I són, també, un repte de governança que ens interpel·la sobre com volem gestionar col·lectivament aquest patrimoni.

És per això que aquest 2025, el FOOVE es desplega en quatre taules que aborden aquestes dimensions interconnectades: Identitat i Memòria, per reconèixer el valor patrimonial i cultural dels nostres paisatges; Agroecosistemes en Transició, per posar en valor el paper que pot tenir l'oliver a l'hora de construir paisatges més resilients; Paisatge Viscut, per explorar les oportunitats de l'oleoturisme i les experiències transformadores; i Governança del Paisatge, per abordar els instruments de planificació i gestió que necessitem.

Esperant que la proposta d'enguany us sigui profitosa, amb un debat necessari sobre els paisatges de la cultura de l'oli que hem heretat i els que volem deixar a les generacions que han de venir, acabo aquesta salutació com ho fèiem l'any passat: agraint la participació de les persones ponents, la implicació del personal municipal i de l'equip de Fira, i especialment, la bona predisposició de la Direcció General d'Empreses Agroalimentàries, Qualitat i Gastronomia del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació, amb el sr. Joan Gòdia al capdavant. Menció a banda a les protagonistes primeres quan parlem de la cultura de l'oli, les famílies pageses de les Garrigues i de tot el país.

A totes elles, moltes gràcies.

Josep Farran

Alcalde de les Borges Blanques

PONENTS

José Maria Penco

Enginyer agrònom format a la Universitat de Còrdova i especialitzat en olivicultura i elaiotècnia, José Maria Penco dirigeix l'Asociación Española de Municipios del Olivo (AEMO) des de 1999, coordinant més de 140 institucions vinculades al sector oleícola, i és director tècnic dels prestigiosos premis internacionals EVOOLEUM Awards, que seleccionen anualment els 100 millors olis d'oliva verge extra del món. La seva experiència com a projectista en enginyeria agroindustrial i exdirector del Centre de Recursos de l'Oliver de la Diputació de Cadis l'ha consolidat com a referent estatal i internacional en la promoció i valorització de l'oli d'oliva, liderant iniciatives municipals i comarcals per al desenvolupament del sector oleícola.

Miquel Aran

Enginyer agrònom i expert en patrimoni rural, Miquel Aran destaca per la seva tasca divulgadora i d'investigació sobre els paisatges de pedra seca de les Garrigues i Ponent. Ha treballat com a gerent del Parc Científic i Tecnològic Agroalimentari de Lleida, integrant la pedra seca en estudis territorials i turístics. Autor de guies d'interpretació i ponent habitual en jornades tècniques sobre sòls, paisatge i patrimoni construït, Aran ha promogut iniciatives de rutes interpretatives que posen en valor cabanes, marges, corrals i altres construccions vinculades al conreu de l'olivera i la gestió de l'aigua. Aran combina així el rigor tècnic amb la passió per preservar i divulgar l'herència agrària com a eina de desenvolupament territorial sostenible.

PONENTS

Roser Vernet

Filòloga i activista cultural catalana nascuda al Molar, Roser Vernet és una figura clau en la defensa del territori i la cultura del Priorat. Formada com a filòloga, va iniciar el seu activisme durant els darrers anys del franquisme i va viure exiliada entre 1977 i 1984 per motius polítics. Va coordinar l'associació Prioritat, que lidera la candidatura del paisatge agrari del Priorat com a Patrimoni Mundial de la UNESCO, i presideix el Centre Quim Soler, la literatura i el vi, que impulsa entre altres el projecte "Priorat en Persona" per fer visible la comarca en l'imaginari literari català. El 2023 va publicar "Lo mig del món", obra mosaic sobre el paisatge i la memòria personal i compartida.

Ignasi Revés

Escriptor de Sarroca de Lleida, Ignasi Revés ha escrit Oli en un llum, una novel·la de pagesos garriguencs. Ha coescrit Una terra d'oli, on entrevista cooperativistes i propietaris de molins d'oli de Ponent. I escriu articles al Som Garrigues, on reflexiona sobre l'oli d'oliva verge extra. Amb seus escrits, vol donar un valor afegit al verge extra. Considera que, amb la literatura, també es prestigia l'oli d'oliva. En presentacions de llibres, xerrades, jornades i recitals, vol fomentar l'autoestima garriguenca, l'afecte envers els paisatges de l'oli i la gent que hi viu. Defensa la memòria, l'arrelament, la continuïtat i la innovació com a forma de no perdre una cultura. La cultura de l'oli.

PONENTS

Pere Sala

Ambientòleg i expert en gestió del paisatge, Pere Sala és director de l'Observatori del Paisatge de Catalunya des de 2017, després d'haver-ne estat coordinador entre 2005 i 2017. Llicenciat en Ciències Ambientals per la UAB, ha liderat l'elaboració dels catàlegs de paisatge de Catalunya, eines clau per identificar i classificar els paisatges del territori. La seva expertesa abasta la integració del paisatge en les polítiques públiques, la implementació de polítiques paisatgístiques a nivell europeu i l'estudi dels paisatges emergents. Assessor del Consell d'Europa i amb trajectòria destacada a xarxes internacionals relacionades amb el paisatge, Sala combina la recerca amb la docència universitària. Autor de múltiples publicacions sobre gestió i ordenació del paisatge, la seva visió integradora ha contribuït a valorar el paisatge com a patrimoni essencial i indicador de qualitat de vida.

Sergi Saladié

Geògraf i investigador especialitzat en territori, energia i paisatge, Sergi Saladié és doctor en Geografia per la Universitat Rovira i Virgili (2016) i professor associat al Departament de Geografia d'aquesta universitat. Amb formació complementària en arquitectura del paisatge, urbanisme i planejament territorial, ha desenvolupat la seva trajectòria acadèmica i professional analitzant els conflictes socioambientals vinculats als macroprojectes edílics i l'impacte d'aquests sobre el territori i les comunitats. Amb una visió crítica sobre les dinàmiques actuals del desplegament renovable, Saladié defensa la importància d'implicar les comunitats locals en la producció energètica i de garantir que la transició energètica es faci sota criteris de sostenibilitat i justícia social.

PONENTS

Eduard Trepat

Geògraf i coordinador tècnic de la Fundació del Món Rural i l'ARCA (Associació d'Iniciatives Rurals de Catalunya), Eduard Trepat és un especialista en geografia rural i ordenació del paisatge amb una visió integradora dels territoris rurals. Expert en sistemes agraris mediterranis, destaca per la seva comprensió dels mosaics paisatgístics que integren olivar, bardisses, marges de pedra seca i altres estructures que contribueixen a la biodiversitat i el patrimoni agrari. Trepat promou la conservació dels agroecosistemes mediterranis des d'una perspectiva que combina el patrimoni natural i cultural amb les polítiques públiques i la gestió territorial sostenible.

Xavier Petit

Enginyer agrònom especialitzat en promoció de regadius, Xavier Petit és director d'Agricultura a Aigües del Segarra Garrigues (ASG), empresa clau en la modernització hidràulica i l'impuls dels regadius al territori lleidatà. La seva expertesa abasta la redacció, gestió i promoció de projectes d'irrigació, així com auditories de sistemes de reg per aspersió, degoteig i reg soterrat. Petit destaca per la seva visió innovadora en l'optimització de recursos hídrics en zones semiàrides, participant activament en fòrums i jornades tècniques sobre gestió agrària sostenible. El seu lideratge a ASG impulsa la transformació del Segarra-Garrigues cap a una agricultura moderna i eficient, combinant desenvolupament econòmic amb sostenibilitat ambiental. La seva trajectòria el posiciona com a referent en la implementació de solucions hídriques adaptades als reptes actuals del sector agrari català.

PONENTS

David Esteller

Consultor turístic i expert en desenvolupament de destinacions i productes turístics, Esteller és fundador i director de TourisLab des de 2012 i va ser gerent del Pla de Foment del Turisme del Priorat (2006-2010). Especialitzat en planificació estratègica, màrqueting turístic, creació d'experiències, i comunicació per a destinacions, és màster en Direcció i Planificació Turística i destaca en la gestió del turisme del vi. Des de Falset, Esteller s'ha consolidat com a referent en consultoria turística a Catalunya, combinant innovació i desenvolupament sostenible en les seves estratègies.

Xavier Font

Subdirector general de Desenvolupament Turístic Territorial a la Direcció General de Turisme de la Generalitat de Catalunya, Xavier Font acumula més de 30 anys d'experiència en la gestió pública del turisme. Doctor en Geografia per la Universitat de Barcelona i professor associat en Planificació Turística, és especialista en planificació territorial sota una òptica de sostenibilitat integral. Font defensa el paisatge com a recurs turístic clau per dinamitzar el territori, integrant aspectes mediambientals, socioculturals i econòmics que garanteixin el benestar local sense hipotecar el futur. La seva expertesa en recerca i publicacions, combinada amb la inquietud per la docència i la transferència del coneixement, el posicionen com a referent en la creació de valor territorial mitjançant un turisme sostenible i responsable.

PONENTS

Joan Morales

Director de la revista Descobrir Catalunya des del 2006 fins al 2023, any en què va assumir el rol d'editor, Joan Morales és una figura clau en la divulgació del patrimoni, paisatge i cultura catalana. Vinculat a la publicació pràcticament des de la seva fundació el 1997, ha contribuït a consolidar Descobrir com a capçalera de referència en turisme interior i de proximitat. Autor de Caps de setmana gastronòmics (Ara Llibres, 2002) i coautor de Terra i llibertat. 100 entitats dels Països Catalans (Edicions 62, 2000), Morales combina el rigor periodístic amb la passió pel territori. Durant la seva etapa editorial la revista ha rebut diversos premis i ha impulsat una comunitat compromesa amb el turisme responsable i sostenible. La seva vocació per recórrer i difondre els valors del país l'ha convertit en un referent en la promoció del patrimoni natural i cultural català.

Natàlia Puig

Presidenta de la Carretera del Vi des de finals del 2021, representant de la quarta generació familiar al càrrec del celler Puig-Batet de Sant Pere de Ribes (DO Penedès), Natàlia Puig destaca pel seu perfil dinàmic i renovador. Llicenciada en Farmàcia, ha reorientat la seva trajectòria professional cap al món del vi, combinant la formació acadèmica amb la passió pel sector. Com a responsable comercial i enoturística del celler familiar, ha promogut activitats enoturístiques a Puig-Batet, sobretot centrades en la descoberta de la vinya dins el Parc Natural del Garraf i la recuperació de vinyes històriques. Des de la presidència de la Carretera del Vi, impulsa projectes innovadors i l'enfortiment del turisme de proximitat, amb especial èmfasi en espais oberts i cultura vinícola local.

PONENTS

Marc Castellnou

Enginyer de forest i inspector dels Bombers de Catalunya, lidera l'Àrea GRAF des de 1999. Especialista en anàlisi estratègic d'incendis forestals, destaca per les seves innovacions en la gestió de grans incendis i el desenvolupament del concepte de "generacions d'incendis". Els seus estudis sobre la relació entre paisatge i foc forestal, així com la interpretació dels pirocumulonimbus en events extrems, l'han posicionat com a referent internacional. Castellnou combina l'expertesa tècnica amb una visió integradora de l'ecologia i la gestió d'incendis forestals.

Marc Arcarons

Ramader i coordinador del projecte "Ramats de Foc" de la Fundació Pau Costa, en Marc treballa en una iniciativa pionera que integra la ramaderia extensiva i el silvopastreig en la prevenció d'incendis forestals a Catalunya. Amb una sòlida trajectòria en el sector primari, Arcarons ha desenvolupat diversos projectes de silvopastura i participa activament en la recuperació de la vaca de l'Albera, raça autòctona catalana. Ramats de Foc ha crescut fins a gestionar més de 15.000 hectàrees amb més d'un centenar de projectes ramaders, amb l'objectiu de superar les 120.000 hectàrees. El projecte, mitjançant el segell de marca uneix iniciatives ramaderes, bombers i enginyers forestals, i articula la cadena de valor entre productors i consumidors afavorint serveis ecosistèmics amb la Silvopastura Prescrita.

PONENTS

Rosa Vilaplana

Doctora enginyera agrònoma especialitzada en sistemes auxiliars a la indústria agroalimentària, Rosa Vilaplana és investigadora i professora a la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya (UVic-UCC) i Cap de la Unitat de Sistemes Agraris i Alimentaris Sostenibles del BETA. Experta en sistemes alternatius als fungicides químics per a la prevenció de pèrdues postcollita de fruites i hortalisses, ha liderat projectes sobre tecnologia de conservació i aprofitament de pseudocereals com la quinoa i l'amarant. Investigadora principal en convocatòries competitives finançades pel Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació i la Comissió Europea (Horizon Europe), destaca per la seva capacitat de transferència tecnològica al sector productiu agroalimentari.

Marta Ruiz

Investigadora especialista en Anàlisi de Cicle de Vida (Life Cycle Assessment) a l'IRTA, Marta Ruiz desenvolupa la seva activitat al centre Torre Marimon dins del programa de Sostenibilitat en Biosistemes. Llicenciada en Ciències Ambientals i doctora especialitzada en agricultura sostenible, la seva tesi doctoral es va centrar en l'aplicació de cobertes en arracada per a la reducció de l'erosió en cultius llenyosos. Actualment, el seu treball se centra en la quantificació i millora de l'impacte ambiental de les pràctiques de gestió agrícola. La fi última del seu treball és la millora de la sostenibilitat dels sistemes agroalimentaris. Ruiz combina el rigor científic amb una visió aplicada orientada a potenciar les pràctiques agroecològiques i la bioeconomia circular en aquest cultiu tradicional mediterrani.

FÒRUM DE L'OLI D'OLIVA VERGE EXTRA DE CATALUNYA
1 D'OCTUBRE DE 2025
LES BORGES BLANQUES

PROGRAMA

Benvinguda institucional al Fòrum de l'Oli d'Oliva Verge Extra de Catalunya

Joan Gòdia

Director general d'Empreses Agroalimentàries, Qualitat i Gastronomia del Departament
d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació de la Generalitat de Catalunya.

PROGRAMA

9.30 – 11.30h

TAULA 1. IDENTITAT I MEMÒRIA

El paisatge –també el paisatge de la cultura de l'oli– té una innegable dimensió patrimonial i d'identitat col·lectiva. Des de les construccions de pedra seca, a la literatura i la memòria popular, el conreu de l'oliver ha modelat no només el bona part del país, sinó també l'imaginari cultural català, configurant paisatges que són alhora herència i projecte de futur.

José Maria Penco

Enginyer agrònom especialitzat en olivicultura i elaiotècnia.

Miquel Aran

Enginyer agrònom i expert en patrimoni rural.

Roser Vernet

Filòloga i activista cultural.

Ignasi Revés

Escriptor.

11:30h **Cafè**

PROGRAMA

12.00 – 14.00h

TAULA 2. GOVERNANÇA DEL PAISATGE

El paisatge de l'oliver afronta reptes de governança complexos que requereixen d'instruments de planificació i gestió territorial. Eines com els catàlegs de paisatge, les cartes del paisatge, els contractes territorials d'explotació o les custòdies del territori, que cal adaptar a les especificitats de l'oliverar català. Eines, al cap i a la fi, que reconguin el valor multifuncional dels paisatges de l'oliver –productiu, ambiental, cultural i social–, capaces de superar la fragmentació administrativa habitual per abordar així la gestió del paisatge des d'una perspectiva integral.

Pere Sala

Director de l'Observatori del Paisatge de Catalunya.

Sergi Saladié

Doctor en Geografia per la Universitat Rovira i Virgili i professor associat al Departament de Geografia d'aquesta universitat.

Eduard Trepàt

Geògraf i coordinador tècnic de la Fundació del Món Rural i l'ARCA (Associació d'Iniciatives Rurals de Catalunya).

Xavi Petit

Enginyer agrònom especialitzat en promoció de regadius

14:00h **Dinar**

PROGRAMA

15.00 – 17.00h

TAULA 3. PAISATGE VISCUT

Les rutes interpretatives, els tastos d'oli, les experiències de collita participativa o els projectes d'adopció d'oliveres configuren noves formes de vinculació emocional i econòmica amb el territori. Construir relats que evitin la banalització turística i promoguin la identificació amb la cultura de l'oli, explorant també models que integrin la dimensió educativa, gastronòmica i cultural de l'oli, hauria de contribuir a la viabilitat econòmica de les explotacions.

David Esteller

Fundador i director de TourisLab des de 2012.

Xavier Font

Subdirector general de Desenvolupament Turístic Territorial a la Direcció General de Turisme de la Generalitat de Catalunya.

Joan Morales

Editor de la revista Descobrir Catalunya.

Natàlia Puig

Presidenta de la Carretera del Vi.

PROGRAMA

17.00 – 19.00h

TAULA 4. AGROECOSISTEMES EN TRANSICIÓ

El conreu de l'oliver proporciona serveis ecosistèmics essencials per al conjunt del país. Infraestructura fonamental en el context de l'emergència climàtica, el seu mosaic facilita la gestió del foc forestal, augmenta la captació de carboni i la biodiversitat, i ve a qüestionar el model productivista clàssic en la mesura que obre la possibilitat de generar paisatges més resilients.

Marc Castellnou

Cap del Grup de Recolzament d'Actuacions Forestals (GRAF) dels Bombers de la Generalitat de Catalunya.

Marc Arcarons

Ramader i coordinador del projecte "Ramats de Foc" de la Fundació Pau Costa.

Rosa Vilaplana

Investigadora i professora a la Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya (UVic-UCC) i Cap de la Unitat de Sistemes Agraris i Alimentaris Sostenibles del BETA..

Marta Ruiz

Investigadora especialista en Anàlisi de Cicle de Vida (Life Cycle Assessment) a l'IRTA.

PROGRAMA

19:00h

Conclusions i cloenda

Josep Farran

Alcalde de les Borges Blanques.

Presentaran i moderaran el fòrum

Rut Camí

Periodista de 3cat.

Albert Gonzàlez

Periodista independent.

Relatoria

Miquel Andreu

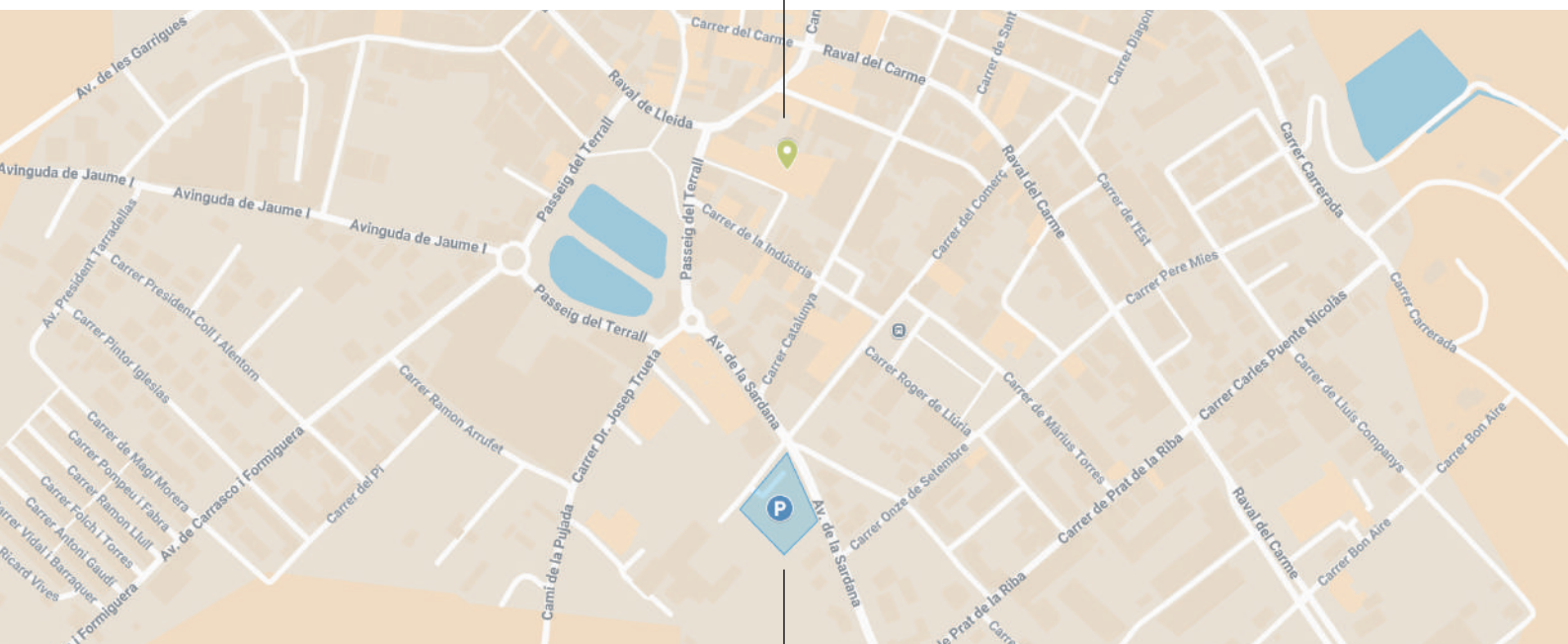
Periodista.

FOOVE

Places limitades

Carrer de la Indústria, 9
Les Borges Blanques

Zona d'aparcament

FOO VE C A T A L U N Y A